14e JAARGANG CURAÇAO DEN 30n JANUARI 1897. N° 683

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels f. 0,50 voor elken regel fl 0,05.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa bugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50 cada regel mas fl. 0,05.

POLEMIEK.

Het is den mensch alleszins waardig te strijden voor een eerlijke overtuiging. Doch die strijd moet gevoerd worden ridderlijk, met eerlijke wapenen, met een oprecht verlangen om de waarheid te verdedigen, niet op de wijze van den struikroover, die zich onkenbaar maakt en gewapend is met een verraderlijken dolk om uit het duister te voorschijn tredend den argeloozen en ongewapenden voorbijganger te treffen in een uur, dat hij op een aanval het allerminst is bedacht. Zulk een manier van strijden voor zijne overtuiging is niet de waarheid dienen en voor haar met oprechtheid de wapenen hanteeren, maar heet verraad plegen en bewijst de valschheid en onhoudbaarheid der voorgestane meening. Nu zou men meenen, dat iedereen deze lage en onwaardige wijze van polemiek voeren ten zeerste verafschuwde, helaas, de ondervinding bewijst het tegendeel. Er zijn niet weinig schrijvers, die op het gebied der polemiek niet dan struikroovers zijn, van hen alle allures en valsche grepen hebben overgenomen en door hun ellendig geschrijf voortdurend bewijzen, dat oneerlijkheid bij het verdedigen van hun valsche stellingen, — ik zeg niet *overtuiging*, want dien naam verdient de opinie niet, welke zij zichzelven hebben opgedrongen — hun een tweede natuur is geworden. Oneerlijk zijn zij, want zij schrijven tegen beter weten in en hunne wapenen zijn leugen, laster en verdachtmaking. Wij zullen bewijzen, wat wij zeggen. Dit echter vooraf: iedereen weet het, en daarin stellen wij onze grootste eer, dat wij de katholieke zaak verdedigen; geen wonder daarom, dat ons bewijs daarmede in verband staat. Doch men houde wel in het oog, wij onderzoeken hier niet, of de feiten, die wij aanhalen, ook in ons midden geschieden, alhoewel de mogelijkheid van hun bestaan onder ons niet wordt uitgesloten.

En nu het bewijs. De Katholieke Kerk ontwikkelt een macht, waartegen niets bestand is. Vervolgingen, ketterijen, valsche leerstellingen komen op, vallen de Kerk aan en vergaan zonder dat zij het minste letsel aan het Katholicisme hebben toegebracht; integendeel, uit elken strijd komt de Kerk glansrijker te voorschijn en straalt de waarheid, die zij verkondigt, heerlijker. Ziedaar een onloochenbaar feit, en men zou verwachten, dat iedereen het zonder tegenspraak aannam. Toch is het niet aldus. Zij, die met leede oogen den machtigen invloed der Kerk aanschouwen, ontkennen dat feit dikwijls op de onbeschaamdste wijze, maken de edelste bedoelingen der Kerk verdacht en werpen den afzichtelijksten smaad op hare instellingen. De Kerk, zoo heet het, houdt de volkeren in onwetendheid, haar dogma-leer is de stagnatie der wetenschap, ofschoon men met één blik in de geschiedenisleer goed inziet, dat juist de Katholieke Kerk en zij alleen, de wetenschap heeft bevorderd en bewaard. Dan, hoe moeten de priesters het niet ontgelden, omdat zij de eerste bedienaren zijn der machtige Roomsche Kerk! Zij zijn, zoo roept men, huichelaars en bedriegers, die de goê gemeente misleiden en zich verrijken ten koste van anderen. Zij gebruiken den godsdienst als een middel om aan hun heerschzucht te voldoen, zonder dat zij gelooven of beoefenen, wat zij leeren. Zij.... ja, onuitputtelijk is de overvloed van scheldwoorden, die men heeft uitgedacht, opdat toch wel begrepen zou worden, wat afschuwelijk wezen de Katholieke priester is. En om dat alles met bewijzen te staven, worden er schanddaden verzonnen, geschiedenissen verdicht, chroniques scandaleuses opgemaakt zonder eenigen grond en den minsten schijn van waarheid. Eén zaak is jammer voor die vuilschrijvers en bewijst wel voor hun leugenachtigheid: wat men zoo van hun kant dag in dag uit te lezen krijgt, zijn altijd variatiën op hetzelfde thema, waarvan de grondgedachte, onzedelijkheid en schraapzucht, meestal een openbaring is van hun eigen innerlijk leven. Zoo strijden die lieden voor wat zij hunne overtuiging gelieven te noemen.

Waar men een zaak verdedigt met leugen, laster en verdachtmaking, is het bijna overbodig nog verder aan te toonen, dat de voorvechters van zulk een zaak oneerlijk zijn in den strijd. Toch kan het zijn nut hebben te doen zien, dat de vijanden van het Katholicisme ook oneerlijk zijn door te schrijven tegen beter weten in.

Die vijanden hebben nooit tot de Katholieke Kerk behoord, of wel zij zijn afgevallen van het geloof, tegen hetwelk zij thans razen en tieren hetzij om den broode, hetzij omdat dat geloof een voortdurende veroordeeling is van hun weinig stichtend gedrag. Zij, die in het eerste geval verkeeren, moeten wel met blindheid geslagen zijn, wanneer zij tegen de uitspraak der geschiedenis in de Kerk als een nietswaardige beschouwen of als een maatschappij, die hare leden ter verderve voert; zoo zij zich de moeite van een weinig onpartijdig onderzoek hadden getroost, zouden zij tot dezelfde conclusie gekomen zijn als anderen, die onderzochten om niet te veroordeelen, wat zij niet kennen, doch er is veel kwade wil in het spel, die hen de grootste onwaarheden en lasteringen klakkeloos doet neerschrijven. Kwade wil zeggen wij, want hoe weinig bestudeerd iemand ook zij, — en voor bestudeerde mannen willen die schrijvers tegen elken prijs doorgaan — het is zeker, dat zij niet onkundig kunnen blijven van de weldoende werking en zedelijke grootheid der Katholieke Kerk en van de smetteloosheid van haar priesterschap. Smaden zij dus de Kerk en den priester, dan spreken zij over hetgeen zij niet kennen, wat een teeken is van weinig gezond verstand, of wetens en willens doen zij de waarheid geweld en liegen en lasteren met drieste onbeschaamdheid.

Wat de tweede categorie der vijanden van het Katholicisme betreft, het zou beter zijn hen met een minachtend zwijgen voorbij te gaan en zooals zij verdienen, aan de verachting prijs te geven, ware het niet, dat de ontmaskering van die afvalligen den schijn van gezag, waarmede zij optreden, wegnemen kan. Wat toch zijn zij in waarheid? Meineedigen, omdat zij door hun afval de duurste eeden van trouw, gezworen aan hun geloof, verbreken: verraders, omdat zij met de grootste zorg ingewijd in de leer der Kerk, die leer vervalschen, de Katholieke gebruiken, waarin zij zijn opgegroeid, bespottelijk maken en het slijk hunner verdachtmakingen hunne Moeder in het aangezicht werpen. En dit alles doen zij met een duivelsche, ofschoon machtelooze woede, waarover wij ons zouden verwonderen, indien ons de ondervinding niet had geleerd, dat de Katholieke Kerk geen heftiger en grimmiger bestrijders heeft dan de apostaten.

Zij, die vroeger tot de Roomsche Kerk behoord hebben, kunnen, zegt men, wat zij neerschrijven, beter weten dan anderen, doch men vergeet hierbij, dat de haat blind maakt en het is haat, die de pen van zulke schrijvers bestuurt. Doch om dat hatelijk geschrijf te verklaren is het noodig, dat men de reden opspore, waarom die afvalligen de aloude Moederkerk den rug hebben toege-

FEUILLETON.

GUERRA PA BIBA.

Un garochi tabata basta pa hiba toer cos di Nederbaum, ora el mester a troca cas. No a sobra muchoe di e meubelnan, koe tempoe pasa tabata un legria di su esposa. Pober hende! Nan a perde toer nan bien, i poco poco nan mester a bende un of otro cos, pa nan no moeri di hamber.

Cura di su parochia tabatin compasion coe ne i a doenele un bon consegoe. Nederbaum tabata un bon photograaf i quizas su negocio a bai tantoe atras pa motiboe, koe el a perde muchoe tempoe koe su photografia. Pero su *camera*, causa di su disgracia por a bira awor un bon judanza. E cura a cumpra un machina i a ofrece Nederbaum, koe le poerba awor di gana su pam coe trahamentoe di portret.

E machina a haja di mas bon lugar den su cas nobo. Jioenan di Nederbaum a mira e cas coe un poco ansia: el a parce nan tantoe stranjo koe toer su koper i *un* wowo, koe tabata lombra tantoe, pero toer e boniteza, e bonita koper, e paloe lombra a munstra mas tantoe pobreza i bieheza di otro meubelnan.

Ora Nederbaum a paga toer su gastoe, no a sobrele nada mas. I anto? Si no lo bini ningun hende pa larga traha su portret, com le haci anto? Com le doena su jioenan coeminda awe atardi? Pero ta mainta ainda. Kende sabi, kiko por socede. Asina oranan ta pasa, henter familia ta sinta warda pero ningun hende ta drenta nan cas. Dia ta pasa asina, na momentoe di legria, ora nan ta mira un hende keda para pa mira portret, koe ta para na bentana, otro momentoe tristeza pasobra nan ta mira e hende pasa sin drenta.

Ah! Porfin! Nan ta bati porta! Toer a boela lamanta, Nederbaum mes lo habri i .... un señor ta pidiele di munstrele camina. Desespera nan ta mira otro den cara, jioenan tin lagrima na wowo.

Asina Nederbaum ta camna bai bini den su camber i su esposa ta jora, ma nan ta hisa cabez trobe, ora un di e muchanan dici:

"Papa, ata un señora dilanti portretnan." Le drenta of le pasa? No, e ta drenta. E muchanan ta bai liher den un otro camber, papa ta drecha su cabez un poco i mama lo habri porta.

"Mi ta aki cerca un photograaf."

"Si, Señora, drenta."

Mientra Nederbaum ta haci e señora sinta, el por a tende su jioenan koe ta para na porta pa weita, nan ta mira nan papa hinca su cabez den panja pretoe i nan ta corda, koe nan ta mira.... si, nan mes no sabi ta kiko.

Trabao a caba. E señora a bisa Nederbaum, koe el kier diez dos portret i .... el a paga pa dilanti.

Conforme el a sali i porta a sera legria ta grandi. Awe, koe awa seroe ta cai cada biage, hende a bini, corda anto otro dia.

Despues di un ora e muchanan ta sinta rond di mesa. Fuera coeminda papa a cumpra tambe un libro, pa scirbi nomber aden di hende koe ta bini larga traha nan portret. Unbe, promer di come mes el a scirbi nomber di e señora i fecha koe el mester manda portret, pero ora mama a mira e libro e dici:

"Bo mester a cumpra un libro mas grandi, e tin 48 pagina, lo mi a cumpra un di mas tantoe pagina."

"Ora es aki ta jen lo nos mira."

Pero toer dia no ta dia di legria. Dia sigiente ningun hende no a bini, enfin ajera a sobra coeminda, ma dos, tres cuater dia a pasa mescos, dianan di ansia i majan lo no tin nada mas na cas pa bende. Mama ta desespera, jioenan ta jora.

Alafin un dia Sabra un hende ta bini bati porta. Ki legria.!

Un desposado coe su desposada rondor di algun mucha homber i muher kier larga traha nan portret bistir den nan bonita panja, pero nan cara i nan wowo lombra ta munstra, koe nan a bebe muchoe bez na salud di nan amigoe, koe a casa. I toer mester tin un portret, un coe sigar na boca, otro coe sombré ariba cabez i un tres a pone manoe ariba su chilet, pa toer hende por mira, koe el a bisti guantes......pa di promer bez.

Nan a munstra na diferente manera, koe nan ta bon mal criar, pero Nederbaum a wanta toer cos cordando ariba su jioenan.

"Nos toer mester para ariba *un* portret, caba cada un di nos mester tin su mes portret," nan a bisa.

"Bon señor," Nederbaum a responde, "pero ta coestumber, koe hende ta paga padilanti."

I......señores a pone placa cerca otro i nan a paga Nederbaum. O, no mester corda, koe nan no tin placa, 36 florin! Ata *un* florin pa bo criar.

Nederbaum ta gradici. "O, señores, ora mi criar ta bini lo mi dunele, el a sali, nos tin tantoe trabao....Señores ta comprende."

Desde e dia Nederbaum ta bai adelanti. Un anja despues tabatin un criar caba, i ora e ta bisa awor koe e mucha homber tin muchoe trabao, anto e no ta ganja.

keerd. Was misschien de Katholieke zedeleer te zuiver en te streng voor hunne ongetemde hartstochten, of is misschien niet te onderdrukken hoogmoed en trotsche verwaandheid oorzaak, dat zij de gehoorzaamheid aan Gods Kerk hebben opgezegd? En nu zeggen wij met volle overtuiging, de apostaat vindt steeds de reden van zijn afval of in zijn ergerlijk gedrag, of in zijn dwazen trots; geen wonder derhalve, dat schrijvers van zijn gehalte de kennis van hetgeen zij vroeger hebben gezien, misbruiken en in onverzoenlijken haat de Kerk achtervolgen met alle middelen, die hun ten dienste staan.

Doch wie de lasteraars ook zijn, laten zij zich toch niet verbeelden, dat hun oneerlijke polemiek de Kerk schaadt. Haar roeping is van God en zij zal geen haarbreed afwijken van den weg, dien Hij haar heeft aangewezen. Zij zal voortgaan hare priesters te doordringen van haar geest en hun moed te geven om, hoe zij ook worden gescholden en door laster worden omringd, hun heiligen plicht te vervullen met de grootste nauwgezetheid en tot het einde toe.

NOG EENS ONS STATIONSSCHIP.

Brachten wij in een vorig nummer ter kennis van onze lezers het zeer degelijke en lezenswaardige artikel van den WelEd. Heer J. H. J. Hamelberg, waarin met klem van redenen gepleit werd voor het behoud van ons stationsschip, thans zijn wij in de gelegenheid het Ontwerp-Adres van de Commissie van redactie der Koloniale Staten van Suriname mede te deelen. Curaçao en Suriname beiden worden bedreigd door den tegenwoordigen minister van Marine met verlies van een stationeerend oorlogsschip. Voor beide koloniën zou dit wegblijven een zeer zwaar verlies zijn, geen wonder dus, dat men door allerlei geoorloofde middelen zich daarvoor zoekt te vrijwaren. Gelijk wij reeds mededeelden hebben de Koloniale Staten van Suriname in dezen het initiatief genomen en zich tot de [illegible] Koningin-weduwe-Regentes gewend met eerbiedig verzoek, dat het wachtschip in de wateren van Suriname gestationneerd moge blijven. Wijl voor Curaçao vrij wel dezelfde redenen gelden, daarenboven deze zwaarwichtige, dat Curaçao ter handhaving van haar handel met de naburige Staten een wachtschip absoluut noodig heeft, brengen wij dit Adres ter kennis van onze lezers, den leden van onzen Kolonialen Raad eerbiedig verzoekende er de noodige aandacht aan te willen schenken.

Aan

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk.

Geven met diepen eerbied te kennen de Koloniale Staten van Suriname,

dat in de Memorie van Toelichting van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor dienstjaar 1897, bladz. 6, o. m. wordt gezegd: „Het ligt niet in „ de bedoeling in de organisatie van „ het materieele voor den buitenlandschen dienst schepen op te nemen „ van kleiner charter dan de voor de „ overige diensten bestemde kruisers. „ Als gevolg daarvan zal, bij het ontvallen aan den dienst van de nu „ bestaande schoeners en korvetten, „ het niet meer mogelijk zijn, zooals „ tot nu toe geschiedde, twee kleine „ schepen in de West-Indische koloniën te stationneeren.

„ Evenmin zullen onze maritieme „ middelen, na aanbouw van het „ nieuw voorgesteld materieel, toelaten, dat in die koloniën een of „ twee groote schepen blijvend aanwezig zijn.

„ Hetgeen door de marine in de „ laatste jaren in Suriname en Curaçao is verricht, wijst er op dat het „ stationneeren van schepen aldaar „ voor het bevorderen van rust en „ orde niet noodzakelijk is terwijl, „ mochten omstandigheden het noodig maken voor handhaving van „ neutraliteit of tot tijdelijk versterken van de militaire macht aldaar „ een of meer schepen te bestemmen, „ juist het bezit van groote schepen „ in staat stelt aan die noodzakelijkheid spoedig en afdoende te voldoen."

dat daaruit blijkt, dat aan de kolonie dreigt te ontvallen een der, naar de meening van de Koloniale Staten, krachtigste middelen tot bescherming van hare inwendige veiligheid;

dat, moge in den laatsten tijd verstoring van rust en orde in de kolonie niet dikwijls zijn voorgekomen, er in de geschiedenis van Suriname, niet het minst van het laatste vijftigtal jaren, te wijzen valt op gebeurtenissen van zeer ernstigen aard, die voldingend hebben aangetoond dat de beschikking over een marineschip in de kolonie krachtig bijdraagt tot spoedig herstel van rust en orde;

dat naar de meening der Koloniale Staten vaststaat, dat de aanwezigheid in Suriname van een zoodanig schip op zich zelf reeds een allergunstigsten invloed op het behoud van rust en orde uitoefent;

dat, al moge op grond van den over het algemeen vreedzamen aard der inlandsche bevolking geen vrees bestaan dat het ontbreken van een stationsschip nadeelig zal terugwerken op rust en orde, het de volle aandacht verdient dat nevens de inlandsche bevolking er ettelijke duizenden vreemde elementen zich in de kolonie bevinden, tegenover wie de voorzichtigheid gebied de middelen niet te verzwakken, welke dienen kunnen tot handhaving van het gezag;

dat de Koloniale Staten er nog op wijzen mogen dat, sedert het vertrouwen in de toekomst van Suriname begint te herleven, in niet geringe mate als gevolg van het vertrouwen van het Moederland, door sprekende daden gebleken, het buitenlandsch kapitaal zich geneigd toont zich aan de ontwikkeling van de vele hulpbronnen der kolonie te leenen, wat in de naaste toekomst tengevolge zal hebben dat tal van vreemde arbeiders hier zullen worden aangevoerd, die zich meerendeels buiten de hoofdstad zullen bewegen;

dat de ervaring geleerd heeft, d[illegible] overal, ook daar waar men de beschikking heeft over een goed georganiseerde politiemacht, bij ernstig verzet tegen het gezag de politie krachtig moet gesteund worden door de krijgsmacht, hetgeen zeker niet minder waar is voor Suriname, waar de organisatie der politie te wenschen overlaat;

dat vooral ook behoort te worden gelet op de ligging der districten, alle of door de zee of door rivieren van de hoofdstad gescheiden, terwijl bijna alle plantages en nederzettingen aan oevers van bevaarbare stroomen liggen;

dat op grond van het voorgaande naar de meening der Koloniale Staten ter bevordering van rust en orde nevens het garnizoen een stationsschip in Suriname noodzakelijk is.

Redenen waarom de Koloniale Staten, naar aanleiding van artikel 103 van het Reglement op het beleid der Regeering in de kolonie Suriname, zich wenden tot uwe Majesteit met het eerbiedig verzoek, dat het uwe Majesteit moge behagen Suriname een stationsschip te doen behouden.

De Koloniale Staten.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De Gouverneur is verhinderd Zondag 31 Januari a. s. bezoeken af te wachten.

De Adjudant van den Gouverneur
VAN WINGEN.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Magdalena, Jozef biciente, Susana Jacob, Anette y Clemencia Penso, Chales Johnsson, Oscar Larrazabal, Manuel S. Jnsignares, Carolina Perez, Johanan Sutum, Moses L. Maduro & Co., Emilia Ruiz, Arturo y H. Siderechts, Margarita Petronila Feliberti, Maraya de Widdt, Thad. C. Work 2, Joanette C. Curiel, Antonia Elias, J. Vicente Flores, A. R. Dettingen, Manuel Ramirez de Cartagena, Milciades Gomez C., Maria Marchena, Anita Evertsz, Virginia de Jongh, Carlos Cuima, Nicolas Fiallo, Aron Capriles, Emilio Henriquez, Mark Ruby.

Niet voor bestelling vatbaar: de volgende drukwerken geadresseerd aan: Sally Ecker — Otrabanda, John Welhous — Pietermaai.

Nu de *Amigoe di Curaçao* zich gaat ontdoen van zijn uiterlijken rouw over het afsterven van den hoogvereerden en nooit te vergeten Bisschop Mgr. **H. A. M. Joosten**, hebben wij ons eerst nog van een dankbaren plicht te kwijten jegens allen die op eenigerlei wijze hun deelneming hebben getoond in het verlies door Curaçao geleden.

Wanneer wij ons hier nog eenmaal herinneren al die bewijzen van Christelijke, van ware kinderlijke liefde, al die blijken van waardeering en hoogachting die zoo ruim gegeven zijn en vaak op zoo treffende wijze zich geopenbaard hebben — dan gevoelen wij ons gedrongen openlijk onzen dank te zeggen voor zooveel hartelijke en welgemeende deelneming. De uitingen van weemoed en van droefheid, waarvan wij getuigen geweest zijn, bevestigen wat wij bij het heengaan van onzen dierbaren Prelaat geschreven hebben: dat zijn dood een gevoelige slag is voor de geheele kolonie. Maar die uitwendige teekenen van liefde en achting zijn ons ook een troost om het vast vertrouwen dat zij bij ons opwekken: dat de goede God aan Zijn getrouwen dienaar in den Hemel de belooning zal geschonken hebben voor al dat goede en voor al die deugden, waarvoor iedereen eerbied en bewondering gevoelde.

* *

Gaarne voldoen wij aan het beleefde verzoek van den Wel Ed. Gestr. Heer MR. Nuyens, secretaris der commissie tot het aanbieden van een nationaal huldeblijk aan H. M. de Koningin-Regentes, door onze lezers in kennis te stellen van de volgende circulaire.

"De Commissie tot het aanbieden van een nationaal huldeblijk aan H. M. de Koningin Regentes, in 1898, zal, in het begin van Februari a.s., een aanvang maken met het inzamelen der tot dat doel bijeen te brengen gelden. Zij zal zooveel mogelijk met lijsten ter inteekening rondgaan, en elke gift, hoe klein ook, zal met dankbaarheid door hare leden, de Heeren MR. Sol C. Henriquez, Leon V. Leyba, E. S. L. Maduro, Jacob Bennebroek van der Linde Schotborg, M. B. Gorsira, H. Evertsz en MR. Theod. J. A. Nuyens, in ontvangst worden genomen."

Onnoodig hieraan van onzen kant iets bij te voegen.

Slechts wenschen wij, dat het der Commissie welga, en de bewoners van Curaçao wederom eens te meer toonen door hun milde bijdragen, hoe diep de liefde en dankbaarheid voor ons dierbaar Vorstenhuis hun in 't harte zit.

* *

Naar men zegt zou de Minister van plan zijn na twee jaar het geheele West-Indisch leger op te doeken om het te vervangen door politiesoldaten. Vandaar dat de majoor en de kapiteins die thans naar West-Indië gezonden worden, slechts voor twee jaar gedetacheerd worden, en ook de officieren wier tijd van detacheering binnen deze jaren verloopen is, zouden verzocht worden, tot het einde dier twee jaren te blijven.

Gaat nu de militaire macht weg en ontneemt men Curaçao ook nog het oorlogsschip, dan krijgen wij een politiecorps, dat wellicht geschikt is tot bewaring der rust in gewone omstandigheden, maar ongeschikt zal blijken, zoodra ernstige onlusten mochten voorkomen. Daarbij zal Curaçao haar prestige niet meer kunnen ophouden tegenover de naburige republieken ter bewaking en bescherming van goederen en personen, redenen te over, waarom wij het onverantwoordelijk zouden achten onze kolonie van land- en zeemacht te ontblooten.

* *

Eerlijkheid verplicht ons kennis te nemen van hetgeen de *Imparcial* in zijn nummer van l. l. Dinsdag schrijft naar aanleiding der Botica Curazoleña. t' Is waar, gelijk de woorden daar liggen, vertaalden wij abusievelijk retirar sus vales de la circulación door suspension de pagos. Dat wij echter geenszins met deze woorden bedoelden, dat de firma Henriquez en Co. hare betaling zou staken in dien zin, dat zij niet meer aan hare verplichting kon voldoen, blijkt onzes inziens duidelijk uit hetgeen wij vóór de gewraakte zinssnede schreven. Immers wij spraken van het *gerucht*, dat de firma *zou ophouden te bestaan*, bij gevolg, dat een ieder zich van de briefjes dier firma te ontdoen had, wilde men geen schade lijden, *aangezien het gouvernement in dezen niet responsabel blijft.*

Ons was het minder te doen het gerucht verder te helpen verspreiden omtrent het vermoedelijk ophouden te bestaan eener firma, wier naam wij met opzet verzwegen, totdat de *Imparcial zelf* in *Ultima hora* den naam der firma bekend maakte, dan wel op den onhoudbaren toestand te wijzen, waarin wij ons bevinden ten opzichte van alle huizen, die zulke briefjes onder het volk verspreiden, zonder dat het gouvernement het voor de bevolking opneemt en waarborgen eischt. Intusschen danken wij de *Imparcial* voor de zeer te recht door haar gewraakte vertaling, terwijl wij de firma Henriquez en Co. spoedig een flinken apotheker toewenschen om de Botica Curazoleña op den ouden voet door te zetten.

* *

Naar wij vernemen zal het "Boletin de Noticias Telegráficas del Cable francés" in Februari in vergroot formaat verschijnen. Niet alleen zal het Boletin, dat als dan den naam van "Diario del Comercio" zal voeren, telegrafische berichten mededeelen, maar ook andere nieuwstijdingen, alsmede de aankomst en het vertrek van schepen en stoombooten.

* *

In den loop dezer week heeft zich weder een geval van te vondeling leggen van een pas geboren kindje voorgedaan in het tweede district in de nabijheid der plantage "Bloemhof." Naar wij vernemen heeft men echter vrijspoedig reeds de ontaarde moeder kunnen opsporen.

NEDERLAND.

Een officieel bericht van 24 Dec. meldt:

Dinsdag 22 dezer werd eene patrouille uit het gebergte beschoten, waardoor drie militairen beneden den rang van officier gewond werden.

Dinsdagnacht vielen dertig schoten op het bivouac te Indrapoeri, waardoor een officier een schampschot bekwam.

Krachtig offensief optreden is ondoenlijk, daar de terreinen door regens geïnundeerd zijn.

Het *Hbl.* ontving Zaterdag, 2 Jan. het volgende telegram uit Batavia:

Heden zijn 4 gouvernementsstoomers met overste G. F. Souters, majoor J. Beets, 5 compagnieën infanterie, waaronder een met repeteergeweren, en maréchaussée's naar Lohong vertrokken. Vijf oorlogsbodems zijn bij het eskader gevoegd. De expeditie zal 14 dagen duren.

— De 1e luit. der inf. van het Oost-Indisch leger C. Korfmacher — die, blijkens ontvangen telegram, te Lamtih door een schildwacht is vermoord — was nog een jong officier.

— Den 4 dezer, werd bij het Departement van Koloniën het volgende telegram ontvangen van den Gouverneur-Generaal:

In Lohong is eergisteren door eene tegen Toekoe Oemar afgezonden expeditie de vijand tot diep in het geberg-

te teruggedreven. Gesneuveld 5 en gewond 10 militairen beneden den rang van officier.

— De correspondent van de *N. R. Ct.* te Batavia seint onder dagteekening van den 4 dezer:

De colonne van luit.-kolonel Souters landde in Lehong. Er werd een vrij sterke tegenstand ondervonden. Gewond werden de 1e luit. der infanterie P. A. H. Heldens en 11 minderen; gedood 5 minderen. Er gaat artillerie tot versterking heen.

Gisteren bij het verbranden van het huis van Toekoe Oemar in de kampong Gentoet één officier licht gewond. Toekoe Oemar heeft een sterke bezette stelling in het heuvelterrein achter Gentoet ingenomen.

— Uit Rome wordt aan de Fransche bladen gemeld, dat, aangezien de belanghebbenden van alle beroep tegen het arrest van het prijsgerecht aangaande de inbeslagneming van "de Doelwijk" hebben afgezien, het ministerie aan de autoriteiten te Massowah telegrafisch de onmiddellijke teruggave van schip en lading aan de rechthebbenden gelast heeft.

BUITENLAND.

Rome.— Wij geven bij dezen onzen lezers de rede van Z. H. Paus Leo XIII tot het H. College in de plechtige audientie van 23 Dec in antwoord op de toespraak van den kardinaal deken:

Onze hooge leeftijd en de vele bitterheden, welke Onze ziel overstelpen, maken het voor Ons zoeter dan ooit nog eenmaal de plechtigheid van het Kerstfeest te kunnen vieren en de gelukwenschen van het H. College te ontvangen. Vervuld met innige dankbaarheid jegens den Heer, den Vader van al wat goed is, en Die Ons tot dusver op liefdevolle wijze Zijn bijstand wilde verleenen, smeeken wij Hem elken dag niet te dulden, dat deze laatste tijd van Ons sterfelijk leven zonder nut voor de Kerk zou voorbijgaan. Moge Hij Ons de gunst verleenen dit laatste deel Onzes levens, welke ook de duur ervan moge zijn, geheel te wijden aan zijn glorie en voornamelijk aan het werk van Christelijk herstel, dat gij, mijnheer de kardinaal, zoo even hebt vermeld.

Het is inderdaad zeer waar dat te midden der langdurige en veelvuldige stormen, welke de krachten van individuen en volkeren uitputten. Onze plicht medebrengt de bovennatuurlijke deugd van het Christendom als onderpand van het algemeen welzijn aan te wijzen. Onze twijfelzuchtige en weerbarstige eeuw tot het Christendom terug te brengen is een der idealen, welke Wij met de meeste liefde gedurende den vrij langen duur van Onze bediening hebben nagestreefd. Wij hebben daarom herhaalde malen Ons beijverd de volkeren aan te sporen en de Kerk en het Pausdom, vrij van alle vooroordeel te beschouwen in hunne werkelijke gedaante. En voorzeker, indien zij beter werden gekend door den een, in een minder valsch daglicht gesteld door den ander, zouden zij op zichzelven voldoende zijn om de vooroordeelen te vernietigen en de meest onvolgzame geesten te veroveren, zoodat de Bruid van Christus zou verschijnen, niet in 't licht eener vijandin, maar in dat van eene bevorderaarster van allen burgerlijken vooruitgang. En dan zouden de menschelijke maatschappijen waarlijk kunnen rekenen op een duurzamen vrede en verzekerd zijn van haar waarachtig heil, dank zij den invloed van het Christendom, dat opnieuw zijn levenwekkendekracht aan de burgerlijke en maatschappelijke instellingen zou verleenen. Nimmer zullen Wij ophouden op dit verheven doel aan te sturen.

Maar de hooge taak, welke Ons is toevertrouwd, wordt, hoewel reeds moeielijk op zich-zelve, nog verzwaard door de tegenwoordige omstandigheden. Wij gewagen hier niet van de hinderpalen, welke de verspreiding van waarheid en gerechtigheid, altijd zal ontmoeten in de wereld, maar Wij wenschen te spreken over de positie, waarin het Hoofd der Kerk sinds meer dan vijf lustra is geplaatst. Tevergeefs verschuilt men zich achter sophismen en juridische ficties; sinds de onafhankelijkheid van den H. Stoel in haar providentieelen vorm werd getroffen, bestaat er geen middel om de gewenschte vrijheid intact en op een behoorlijke wijze te verzekeren.

Wat de wetten beteekenen, vervaardigd om den persoon en de waardigheid van den Opperherder te beschermen, hebben Wij nog slechts kort geleden ondervonden.

Het was niet lang geleden, dat Ons woord ten gunste der ongelukkige Armeniërs weerklonken had in het Oosten, toen in een oogenblik van bange zorg voor Ons schiereiland bij Ons de gedachte opkwam in een verwijderd en vijandig land honderden wakkere mannen te troosten die overgeleverd waren door den onspoed der wapenen. Ons geestelijk vaderschap en Onze vaderlandsliefde was er de drijfkracht van; en in Ons verlangen om anderen te hulp te komen, hebben Wij ten halve voorzien de mogelijkheid van het geen daarna is geschied en toch Ons daardoor niet laten weerhouden. Welnu! heel de wereld heeft kunnen zien, hoe deze liefdevolle daad weerloos ten prooi werd gegeven aan laster en smaad.

Zoo zijn het bestuur van den tegenwoordigen stand der zaken en de geest, die daarin voorzit, altijd dezelfde. Men gaat voort het zwaarwichtige geschil, dat millioenen gewetens in onrust houdt en als een vloek op de lotgevallen van Italië drukt, te doen voortbestaan. Betreurenswaardige dwaling! En de hemel weet hoe smartelijk zij is voor Ons. Maar dat verzwakt Onze hope niet, want Hij die in zijne handen de harten der menschen houdt en die in het uur der barmhartigheid de volkeren geneest, waakt op geheimzinnige wijze zelfs over de wegen der menschelijke politiek.

In afwachting van alles beantwoorden Wij de liefdevolle wenschen van het Heilig College op de meest welgemeende wijze van Onzen kant, door het den grootsten overvloed der hemelsche gaven toe te wenschen. Ontvangt daarvan het onderpand en het goede voorteeken in den apostolischen zegen, dien Wij met vaderlijke toegenegenheid geven aan de kardinalen, aan de bisschoppen, aan de verschillende prelaten en aan allen, die hier tegenwoordig zijn.

Italie.— Bij de ontvangst der oud-Pauselijke officieren heeft Leo XIII volgens de *Temps* eene toespraak gehouden, waarin Z. H., sprekende over den huidigen toestand van het Pausschap, verklaarde niet te begrijpen, hoe de Italiaansche regeering kon gelooven aan de duurzaamheid van zulk een staat van zaken, welke eene ware Kerkvervolging is. De Paus betuigde zijne voldoening, van de gewezen Pauselijke zouaven de verzekering te hebben ontvangen, dat zij gereed zijn opnieuw te zijner verdediging toe te snellen. Dezelfde verzekeringen waren den H. Vader geworden uit Canada, Ierland, België, Oostenrijk, Frankrijk enz. Z. H. heeft allen dankzeggend beantwoord, de hoop uitdrukkend, dat weldra het oogenblik zal komen, waarop hij zich opnieuw zal omringd zien door zijne dappere getrouwen.

Genoemd blad deelt mede, dat deze rede des Pausen groote beweging in de Italiaansche regeeringskringen heeft verwekt.

Frankrijk.— Het Hoofd van het Gemeenebest, de heer Felix Faure, heeft op Nieuwjaarsdag, onder dagteekening van 31 December 's avonds, uit het paleis te Tsarskoïe-Selo van den Russischen Keizer Nicolaas het volgend telegram ontvangen: "Ter gelegenheid van de wisseling des jaars stel ik er prijs op u mijne oprechte gelukwenschen te zenden en u, zoowel uit naam der Keizerin als voor mij zelven, mijne beste wenschen aan te bieden voor Frankrijks voorspoed. Onder de aangenaamste herinneringen van het afgeloopen jaar zal onuitwischbaar blijven die aan de enkele dagen vol bekoring, welke wij in uw schoon land hebben doorgebracht." — Dat is in de pers eerst een vreugde! Nog blijder is men er mede dan met al de, tijdens het bezoek, gewisselde toespraken, en dankbaar seinde dan ook Felix Faure terug: "Ten diepste ben ik getroffen door de bewoordingen, waarin Uwe Majesteit mij hare gelukwenschen zond, en ik zeg haar, gelijk ook aan H. M. de Keizerin, dank voor de gevoelens, door haar geuit ten opzichte van Frankrijk. Ook wij brengen ons, diep bewogen, de zoo kostbare herinnering voor den geest aan uwe tegenwoordigheid in ons midden en ik verzoek u wel te willen aanvaarden de wenschen, die wij uitspreken voor het welzijn van Uwe Majesteit en van H. M. de Keizerin, van Hare Keizerlijke Hoogheid Grootvorstin Olga en voor de grootheid van Rusland.

Belgie.—Op Oudejaarsdag werd te Mechelen priester gewijd de Eerw. heer Armand Thiéry, doctor in de wis- en natuurkunde, doctor in de wijsbegeerte van de hoogeschool te Leipzig, meester in de rechten en advocaat bij het hof van appel te Brussel, hoogleeraar in de psycho-physiologie aan het hooger instituut voor wijsbegeerte aan de universiteit te Leuven.

— Men verneemt dat mevr. Montefiori-Levi, echtgenoote van den senator van Luik, zich tot den katholieken godsdienst bekeerd en op Kerstmis het H. Doopsel ontvangen heeft.

Duitschland. – Te Berlijn is, na een ziekte van eenige maanden, overleden prof. Du Bois-Reymond, een der meest beroemde physiologen.

Zijn algemeene bekendheid verkreeg hij buiten de grenzen der vakgeleerdheid door de groote beteekenis, welke zijn naam had onder de mannen der moderne wijsgeerige wereldbeschouwing.

Juist vijf en twintig jaar is het geleden, dat zijn *Ignoramus et Ignorabimus* (Wij weten niet en zullen niet weten) — uitgesproken in een redevoering over de "Grenzen der waarneming" – zooveel opzien baarde. Du Bois-Reymond, een der eerste autoriteiten op het gebied der natuurwetenschappen, bekende openlijk en gulweg, dat aan het weten der menschen grenzen gesteld zijn. — een bekentenis, die klonk als een donderslag midden in de materialistische periode, toen zoovelen geloofden dat zij door steeds dieper bestudeering der natuurverschijnselen alle vraagstukken omtrent het bestaan der wereld en der menschen zouden kunnen oplossen, dat voor den niet in God geloovenden mensch eindelijk geen geheimen meer zouden bestaan omtrent zijn oorsprong en zijn doel.

Du Bois-Reymond is in 1818 te Berlijn geboren. Zijn vader, eerst horlogemaker te Neufchatel, had het in Duitschland tot geheimraad gebracht; zijn moeder was een kleindochter van den beroemden kunstschilder en graveur Daniel Chodowiecky. Hij studeerde sedert 1838 te Bonn in de geologie, later te Berlijn in de anatomie en physiologie. Johannes Müller, hoogleeraar aan de berlijnsche Universiteit, was zijn voornaamste leermeester, en nadat Du Bois-Reymond in 1855 buitengewoon hoogleeraar geworden was, nam hij na den dood van Müller, in 1858, diens zetel in. Van 1867 tot 1895 was Du Bois secretaris der natuur- en wiskundige afdeeling van de Academie van Wetenschappen.

In zijn eigen hoofdvak van wetenschap was deze vorscher de grondlegger der electro-physiologie, de leer der electrische spierbeweging. Hij schreef: *Ueber den sogenannten Froschstrom und die electromotorischen Fische; Abhandlungen zur allgemeinen Muskel- und Nervenphysik; Untersuchungen über thierische Electrizität.*

Het laatstgenoemde werk verscheen reeds in 1841, en van 1848 tot 1860 gaf hij hiervan een tweeden druk uit, die zeer veel vermeerderd was. Verder schreef hij nog: *Voltaire in seiner Beziehung zur Naturwissenschaft* (1863), *Leibnizsche Gedanken in der neueren Naturwissenschaft* (1871), *Der physiologische Unterricht sonst und jezt* (1878), *Kulturgeschichte und Naturwissenschaft* (1878). Hij gaf sedert '77 het *Archiv für Physiologie* uit.

Bulgarije.— Het geding te Sofia, tegen de moordenaars van den oud-Minister Stambouloff, had 25 Dec een hoogst dramatisch karakter aangenomen. Toen werd namelijk de weduwe van den vermoorde gehoord. Mevr. Polixena Stambouloff, eene nog jonge vrouw van 28 jaren, opgeroepen om te getuigen, gaf, met vaste, heldere, krachtige stem aan den Voorzitter het volgende tot bescheid: Ik wil niet als getuige worden gehoord. De beschuldigden hier zijn niets dan onbewiste werktuigen, slachtoffers, die slechts de plannen der Regeering tegenover mijn ongelukkigen echtgenoot hebben gediend. Gij weet zeer goed, waar gij de ware moordenaars te zoeken hebt, de intellectueele schuldigen, die alles hebben voorbereid en gereed gemaakt, die zou men moeten vervolgen en straffen. Iedereen kent hen. Gij kent ze, Mijnheer de Voorzitter, en gij ook, Procureur-Generaal. Beter dan iemand anders weet gij wat ik zeggen wil. Er blijft u dus maar één ding over: mij niet in de noodzakelijkheid te brengen van te getuigen!" En met opgeheven hoofd en fieren tred verliet Stambouloff's weduwe de gerechtszaal, te midden eener ontsteltenis, die zich gemakkelijker laat gevoelen dan beschrijven. Den volgenden dag kwam doctor Hakanof voor, die den vermoorde heeft behandeld. Ook zijn getuigenis maakte groot opzien, en eene rilling ging door het publiek, toen Hakanof verklaarde hoe Stambouloff, terwijl de geneesheeren hem de deerlijk verminkte handen amputeerden, steeds geroepen had: "Tufektcheff, Haliu," en—in 't Fransch!—"Le Prince!"— die toen te Karlsbad was en daar opzienbarend lang gebleven is. Nog andere namen werden door getuigen genoemd, als Natschevitch, de broeders Ivanof, Georghief en nog anderen. Maar Tafektcheff geldt algemeen als de moordenaar, als de dader, en men verwacht zijne veroordeeling, hoewel feitelijk de bewijzen die tegen hem worden aangevoerd, zwak zijn. Na de woorden echter, die Mevr. Stambouloff in de gerechtszaal heeft geslingerd voor ze zich verwijderde, is de al of niet veroordeeling van dit werktuig van weinig of geen belang.

—Nader bericht men: In het geding tegen [illegible] oud-Minister Stambouloff heeft het Openbaar Ministerie de veroordeeling geëischt van Tufektcheff als zedelijk aanlegger en als bedrijver der snoode daad.

— Het schijn-proces te Sofia tegen de moordenaars van den gewezen premier Stambouloff is met het schijn-vonnis geëindigd, dat tot de schijnstraf van drie jaren gevangenisstraf zijn veroordeeld de bekende Tufektcheff, die al in 1894 openlijk met zijn vermoordings-plan te koop liep, en de koetsier Atzow, terwijl Georghieff is vrijgesproken. "De oogen van Europa," die gedurende dit geding door de verschillende sprekers en pleiters zoo dikwijls zijn aangehaald als "gevestigd op dit proces" zullen nu naar believen kunnen weenen, met schaamte nedergeslagen worden, of zich van verbazing kunnen opensperren op het bericht van dit vonnis, dat, in verband met de vreeselijke woorden, door Mevrouw Stambouloff in de gerechtszaal geslingerd, en met den langen tijd, dien het geduurd heeft eer de zaak ernstig ter hand werd genomen, ten volle den naam verdient van eene schijnvertooning. Voor beide veroordeelden komt het voorarrest nog in mindering van de straf!

VERSCHEIDENHEDEN.

Een gezelschap Engelschen brengt een bezoek aan Rome, „Och mijnheer", zegt het hoofd er van tot een Italiaan, dien zij ontmoeten, „zoudt u mij willen zeggen, of dit de poort van Titus is? Ziet u, mijn Baedeker is al een jaar of drie oud."

Klaar op een beetje na.

Vriend (in 't atelier). Nu heb je toch niets aan dat stuk te doen, niet waar? Nu ben je er toch mee klaar?

Artist: Klaar? Ja dat nog niet heelemaal. Nu moet 't nog verkocht worden.

Gelukkig.

Een dame, die allerontzettendst aan de gevolgen van een holle kies lijdt maar een broertje dood heeft aan al wat op 't kiezentrekken lijkt, schelt bij den tantist aan. Een livereibediende opent de deur.

Meneer is van middag niet thuis.

— Goddank, roept de dame die rechtsomkeert maakt.

Onder vriendinnen.

Emmy : Ik heb van daag iets gehoord, dat alles behalve vleiend voor je is.

Netty : Ja, ik dacht juist, wat zet ze een vroolijk gezicht.

TYD-TAFEL.

DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE"

TUSSCHEN

NEW-YORK.

LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO, CORO EN MARACAIBO

1897	Caracas		Venezuela		Philadelphia		Caracas		Venezuela		Philadelphia	
Vertrekt van NEW YORK....	Jan.	6	Jan.	16	Jan.	27	Feb.	4	Feb.	[illegible]	Feb.	24
Komt aan te CURAÇAO	„	12	„	22	Feb.	3	„	10	„	[illegible]	Maart	3
Vertrekt van „	„	13	„	23	„	3	„	11	„	[illegible]	„	3
Komt aan te PTO. CABELLO	„	14	„	24	„	4	„	12	„	21	„	4
Vertrekt van „	„	15	„	25	„	5	„	13	„	22	„	5
Komt aan te LA GUAYRA..	„	16	„	26	„	6	„	14	„	23	„	6
Vertrekt van „ ..	„	19	„	29	„	9	„	17	„	26	„	9
Komt aan te PTO. CABELLO	„	20	„	30	„	10	„	18	„	27	„	10
Vertrekt van „	„	20	„	30	„	10	„	18	„	27	„	10
Komt aan te CURAÇAO	„	21	„	31	„	11	„	19	„	28	„	11
Vertrekt van „	„	22	Feb.	1	„	11	„	19	Maart	1	„	11
Komt LA GUAYRA aan .... om passagiers en *Mails* aan wal te zetten en in te nemen	„	23	„	2	„	12	„	20	„	2	„	12
Komt aan te NEW-YORK....	„	29	„	8	„	18	„	26			„	18

Stoomschip Maracaibo

Vertrekt van CURAÇAO....	Jan.	13	Jan.	23	Feb.	3	Feb.	12	Feb.	20	Maart	3
Komt aan te MARACAIBO....	„	14	„	24	„	4	„	13	„	21	„	4
Vertrekt van "	„	19	„	29	„	9	„	17	„	26	„	9
Komt aan te CURAÇAO......	„	20	„	30	„	40	„	18	„	27	„	10

De Stoomschepen van deze lijn zijn expresselijk in Philadelphia voor deze vaart gebouwd en hebben zeer geriefelijke kajuiten voor passagiers.

RIVAS, FENSOHN & Cia.,

Agenten.

[illegible]